

***Gheorghe Bodor (1929-2002) – o viață închinată
muzeului***

Luăți prea adesea de valul vieții cotidiene, uităm că într-o zi vom pleca dincolo. Ca o furtună sau ca o adiere, moartea, sora bună a vieții, vine și ne ia pe toți. Omul arhaic nu era chiar atât de înspăimântat de această „Mare Trecere”, de acest prag pe care oricum, orice ființă născută trebuie să-l treacă. Acest prag a sosit, în mod oarecum neașteptat, în ultimele zile ale lui Cuptor și pentru Gheorghe Bodor.

În anii '60-'80 ai veacului (deja) trecut Gheorghe Bodor era un personaj bine cunoscut în breasla, mică e adevărat, a muzeografilor etnografi români. S-a născut în Ardeal, într-o familie de buni români din fostul județ Năsăud, la 23 mai 1929; până la vârsta de 16 ani, adică până în 1945, tânărul Gheorghe Bodor a locuit numai în comuna natală, aici terminând șapte clase primare. Între 1940 – 1944 a cunoscut rigorile asprului regim hortist, drept urmare neputând urma cursurile liceale; de abia în ianuarie 1945, după ce se întoarce din refugiu, se înscrie la Liceul „Al. Odobescu” din Bistrița. În timpul liceului, datorită greutăților vremii, se angajează și ca ajutor contabil la o întreprindere, încercând astfel să facă față cheltuielilor prezente și viitoare. În 1950, sfătuit de un inimos profesor de Română, se înscrie la Facultatea de filologie a Universității din Iași, absolvind-o în 1954. Încă dinaintea terminării facultății este numit asistent la Muzeul Etnografic al Moldovei. Au urmat trei ani de intensă ucenicie pe lângă cunoscutul etnograf Ion Chelcea, întemeietorul muzeului ieșean în 1943; rezultatele nu s-au lăsat așteptate prea mult, în 1957 Gheorghe Bodor finalizând organizarea Muzeului memorial „Vasile Alecsandri” din Mircești. Între 1956 și 1957, deși rămâne cu jumătate de normă la muzeul din Mircești, ocupă și un post de cercetător științific la Institutul de istorie și filologie al Academiei, filiala Iași. Din 1957 până la pensionare va fi succesiv șeful de secție al Muzeului Etnografic și directorul Complexului Muzeal Iași.

Sarcinile administrative l-au împiedicat să-și dea măsura întregului său talent de cercetător al civilizației tradiționale românești din Moldova. Cu

toate acestea, în februarie 1958, continuând alături de alți colegi, munca magistrului Chelcea, a inaugurat expoziția de bază a unuia dintre cele mai valoroase muzee etnografice pavilionare din România, e vorba de Muzeul Etnografic al Moldovei, muzeul acesta, conceperea sa, fiind o adevărată muncă de cercetare științifică. Apoi, în deceniile șapte-opt, au urmat numeroase campanii de cercetări în teren, drept urmare muzeul îmbogățindu-și substanțial colecțiile. De altfel, aceste decenii au avut drept imperativ major salvarea de la distrugere a unui patrimoniu excepțional, iar generația lui Gheorghe Bodor a fost aceea care a îndeplinit cu brio această nobilă misiune. În plus, odată salvat, acest patrimoniu trebuia organizat pe colecții și valorificat prin expoziții și/sau publicații. Din nefericire, deși a participat nemijlocit la cercetările de teren și la organizarea colecțiilor, Gheorghe Bodor a publicat destul de puțin, însă studiile Domniei Sale vădesc un cercetător serios, aplecat asupra detaliului, precum și un pasionat al temelor explorate. Dotat cu un ascuțit simț al observației, bun cunoscător al literaturii de specialitate, având un deosebit talent oratoric, Gheorghe Bodor ar fi putut, cu siguranță, dăruii mai mult științei etnografice românești. Menționăm că cele mai multe studii, axate pe cercetarea unor meșteșuguri și ocupații tradiționale din Moldova, au fost publicate în prestigioasa „Revistă a muzeelor”. A publicat, de asemenea, un valoros ghid al Muzeului Etnografic al Moldovei, acest ghid, completat, putând fi oricând republicat.

A fost un bun gospodar, o spun cei care l-au cunoscut dar, pentru a păstra cumpăna dreaptă, și un conducător destul de sever; ne închipuim că altfel nu se putea în acei ani. Chiar în 1989 cel pe care-l evocăm a fost pensionat. Ca întotdeauna, atunci când îți faci meseria cu pasiune, a rămas atașat de muzeu și de colegii mai tineri. Era, din păcate, tracasat de o cruntă boală și de nenumărate necazuri generate de lipsa cronică a banilor. Îl invitam ori de câte ori aveam ocazia la Palatul Culturii, unde, de multe ori, îl aduceam cu mașina. Era din ce în ce mai slab și mai devitalizat, însă extrem de dornic să ajute, atât cât mai putea, pe cei care astăzi păstoresc destinele muzeului în care lăsase o parte din ființa sa. A încercat să transmită învățăturile Domniei Sale colegilor mai tineri și, în mare parte, a reușit. Aceștia, colegii, mai tineri sau mai în vârstă, îi mulțumesc pentru demnitatea pe care a imprimat-o profesiei de muzeograf și îl asigură că vor încerca să ducă mai departe ceea ce au început împreună!

Sperăm că după trecerea cu bine printre „vămile văzduhului”, strămoșii, a căror memorie, noi etnografii, o tot invocăm, l-au primit așa cum se cuvine în rândurile lor pe cel care a fost Gheorghe Bodor. Dumnezeu să-l odihnească în pace!